

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

สถานการณ์ปัจจุบันของสังคมไทย กระแสการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี สื่อสาร ทคมนาคม การรับส่งข้อมูล และวิทยาการต่างๆ การแพร่ขยายของวัฒนธรรมข้ามชาติ รวมถึงการแข่งขันกันอย่างรุนแรงทางเศรษฐกิจ และการค้าระดับโลกในระบบการค้าเสรี จากการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานด้านต่างๆ ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่จะรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ความสามารถที่จะแข่งขันในตลาดโลก ความสามารถที่จะรับถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี การพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะของฝีมือแรงงานหรือการเตรียม “คน” ให้มีคุณภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง (วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2541 : 1)

การพัฒนาคนและคุณภาพของคนดังกล่าวให้มีคุณภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าไปด้วยดี ก็เพราะมีประชากรที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539 : 1) ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา “คน” อันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคมให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมคาดหวัง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย การศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนให้ทันและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติและสังคมโลกอยู่ตลอดเวลา (วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2541 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 1 มาตรา 6 ที่ว่า “ในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (สมนึก นนทิจันทร์, 2542 : 3 – 4) และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ.2545 – 2549 ซึ่งมียุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สุขภาพแข็งแรง คิดเป็นทำเป็น มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีวิถีชีวิตอย่างมีเหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อส่วนรวม

รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานให้เกิดความสมดุลในการยกระดับคุณภาพชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545 : 38)

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 ก : 10) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสำเร็จความสามารถ ทักษะพื้นฐานด้านการเรียนรู้ และทักษะในการดำเนินชีวิตให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดี ความงามและความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถสร้างเสริมสุขภาพส่วนตนและชุมชน มีความภูมิใจในความเป็นไทยตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ ซึ่งสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่มดังนี้(กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ก : 5)

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ต้องเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาและขยายความคิดของตนเองจากความรู้ที่ได้เรียน ผู้เรียนต้องได้เรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่ประกอบมาจากหลายแขนงวิชา มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ โดยนำวิทยาการจากแขนงวิชาต่างๆ ในสาขาสังคมศาสตร์มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ จริยธรรม ประชากรศึกษา รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ปรัชญาและศาสนา ดังนั้นจึงเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพการเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียน โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาเป็นพลเมืองดี ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะ ค่านิยมและเจตคติที่ได้รับการอบรมบ่มนิสัยมาใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม มีทักษะกระบวนการต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบในการตัดสินใจได้อย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในฐานะพลเมืองดี (กรมวิชาการ กระทรวง

ศึกษาศึกษา, 2544 ก : 247) ดังที่วาริ ธิระจิตร (2534 : 3) กล่าวว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่สอนให้ผู้เรียนได้รู้ถึงสภาพปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นในสภาพปัจจุบัน และเข้าใจสภาพความเป็นไปที่แท้จริงของสังคม ทั้งมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักปรับตนเองให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้องและได้เข้าใจสภาพของสังคมนั้น

การจัดกระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้นควรยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 มาตรา 22 ที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 1) ดังนั้นการพัฒนาคนให้เป็นคนที่เก่ง ดี และมีความสุขนั้นจำเป็นต้องใช้ยุทธศาสตร์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและก็เป็นที่ยอมรับกันว่าการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคือวิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียน” เนื่องจากว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2541 : 2) ให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองแตกต่างออกไป กลายเป็นผู้มีความมั่นใจในตนเองและควบคุมตนเองได้มากขึ้นกลายเป็นบุคคลที่ตัวเองอยากจะเป็น ปฏิบัติตนในลักษณะที่เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น รับเอาเป้าหมายที่ใกล้เคียงความเป็นจริงยิ่งขึ้นสำหรับตนเองมาใช้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เปิดเผยตนเองต่อเหตุการณ์ต่างๆ มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินไปภายนอกหรือภายในตนเอง

ดังนั้นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นจำเป็นต้องมีวิธีสอนที่หลากหลายผสมผสานกัน เพราะเหตุว่าไม่มีวิธีสอนวิธีใดวิธีหนึ่งที่ดีที่สุดเพียงวิธีเดียว แต่ละวิธีสอนล้วนมีทั้งข้อดีและข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไป วิธีสอนที่ดี คือ วิธีสอนที่นำมาใช้แล้วทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนที่ตั้งไว้ ดังนั้นวิธีสอนแนวต่างๆ จึงมีความเหมาะสมในการใช้แตกต่างกันออกไป เช่น บางวิธีอาจให้ผลดีสำหรับการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้แนวคิด (Concept Learning) บางวิธีอาจเหมาะสำหรับพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะ เป็นต้น เพราะฉะนั้นวิธีสอนที่ดีควรเป็นวิธีที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการคิด สร้างความสนใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ควรใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และเหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน (นาตยา ภัทรแสงไทย, 2525 : 148, อ้างถึงในวิชา ดิทอง, 2532 : 1)

วิธีสอนของไทยในปัจจุบันที่ได้รับความนิยมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ มีอยู่มากมายหลายวิธี อาทิ เช่น วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ วิธีสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติ และวิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีสอนอีกวิธีหนึ่งที่ได้รับการนิยมและใช้กันอย่างแพร่หลายมากและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น ดังงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาวิธีสอนดังกล่าวพบว่า วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชา ภาษาอังกฤษ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พระพุทธศาสนา ภาษาไทย อีกทั้งยังส่งผลให้นักเรียนมีทัศนคติในทางบวกต่อวิชาเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเอง พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เขานำอารมณ์ ความเข้าใจในการอ่าน ความรับผิดชอบต่อการเรียน และความกตัญญูในการเรียนรู้อีกด้วย

วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้เป็นวิธีจัดการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (กาญจนา ศิริมุสิกะ, 2543 : 96) และเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มละประมาณ 3 – 5 คน โดยที่สมาชิกอาจมีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน รับผิดชอบการทำงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มร่วมกันเพื่อให้งานกลุ่มประสบผลสำเร็จ โดยสมาชิกภายในกลุ่มต้องกระตุ้นสมาชิกคนอื่นและช่วยเหลือกัน ผู้เรียนทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในตนเองและของกลุ่มให้มากที่สุด โดยวิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือจะเน้นความร่วมมือและการสนับสนุนร่วมกันระหว่างผู้เรียนมากกว่าการแข่งขัน โดยพยายามที่จะออกแบบสภาพการเรียนรู้และกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น เป็นวิธีสอนอย่างหนึ่งที่ใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มเป็นปัจจัยสำคัญ ผู้เรียนทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยมีหลักการว่าผลสำเร็จของกลุ่มคือผลสำเร็จของตนเอง (ปทีป เมฆาคูณวุฒิ, 2544 : 13) ซึ่งสอดคล้องกับชนาธิป พรกุล (2544 : 71) ที่ว่า “การทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันของผู้เรียนจะทำให้เกิดความคิดที่กว้างไกลมากยิ่งขึ้นและยังสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานในการเรียนอันส่งผลให้ผู้เรียนมีความต้องการเรียนมากขึ้น และสอดคล้องกับความคิดเห็นของทองแก้ว (2537 : 38) ที่ว่า “การประยุกต์รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการสอนที่ต้องการเน้นการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความสามารถจากการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มเป็น รูปแบบที่จำลองการอยู่ร่วมกันในสังคมมาสู่ห้องเรียน นักเรียนจะได้ฝึกกิจกรรมการอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกันที่คำนึงถึงความสำเร็จของกลุ่มเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตามวิธีสอนแต่ละวิธีมีทั้งข้อดีและข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไป และวิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ซึ่งข้อดีของวิธีนี้ก็คือ ผู้เรียนในกลุ่มทุกคนจะช่วยเหลือหรือแลกเปลี่ยนและให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ช่วยยกระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของทั้งห้องเรียนเมื่อผู้ที่เรียนเก่งช่วยเหลือผู้ที่เรียนอ่อน ส่งเสริมทักษะทางสังคม และอื่นๆ อีกมากมาย ส่วนข้อจำกัดของการเรียนแบบร่วมมือนั้นก็คือ จะทำให้ผู้เรียนในกลุ่มพึ่งพาอาศัยผู้อื่นมากจนเกินไป ไม่มีความเป็นอิสระ ทำให้ไม่พึ่งพาตนเอง

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงนำวิธีการกำกับตนเองมาประยุกต์ใช้กับวิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งวิธีการกำกับตนเองนี้ถือว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง

การกำกับตนเอง (Self - Regulation) ถือเป็นกระบวนการหนึ่งที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ และทำงานต่างๆ ได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ สามารถกำกับพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนแนวใหม่ ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองเป็นหลัก เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นการฝึกทักษะการกำกับตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกฝนให้นักเรียนทุกคน การกำกับตนเองนอกจากจะมีประโยชน์ต่อการศึกษาแล้วยังมีประโยชน์สำหรับการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อีกด้วย (ปิยวรรณ พันธุ์มงคล, 2542 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับเฟรดเดอริก เอช แคนเฟอร์ และอัลเบิร์ต แบนดูรา (Frederick H.Kanfer, 1970 : Albert Bandura, 1986, อ้างถึงใน จิตพัฒนา สบกาย, 2533 : 4) ว่าการกำกับตนเองนั้นทำให้บุคคลสามารถรักษามาตรฐานในการแสดงพฤติกรรมของตนเองคงทนขึ้น ซึ่งทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงได้ยาวนานกว่าการใช้วิธีการควบคุมจากภายนอก ซึ่งบุคคลนั้นจะสามารถติดตามและกำกับพฤติกรรมของตนเองได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมใดและผู้ที่สามารถกำกับตนเองได้ดีจะสามารถอดกลั้นต่อสิ่งเขี่ยวนจากภายนอกได้ดีและสามารถแผ่ขยายไปยังพฤติกรรมอื่นได้ง่าย

โบเคิร์ต (Boekaerts, 1997 : 162, อ้างถึงในศิริพร โอภาสวัตรชัย, 2543 : 1) กล่าวว่าผู้ที่มีการกำกับตนเอง จะมีลักษณะมีความเชื่อมั่นในการกำกับตนเอง มีการตั้งเป้าหมายในการหาความรู้ของตนเอง และในการเสริมแรงจิตใจของตนเอง ตระหนักถึงสิ่งที่ตนเองรู้ และรู้ว่าต้องศึกษาเนื้อหาความรู้ด้านใดต้องใช้กลยุทธ์ทางปัญญาแบบใด และต้องใช้กลยุทธ์ทางแรงจูงใจแบบใดจึงจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของตนเอง รู้ว่าการบรรลุถึงความสามารถที่ต้องการนั้นจะพบกับความยากลำบากอย่างไร รู้ว่าตนเองมีความสามารถและแรงจูงใจเพียงใด ในการหาแหล่งประโยชน์มาช่วยให้ตนเองบรรลุเป้าหมายในการเรียน

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า การกำกับตนเองนั้นเป็นเทคนิควิธีการที่มีประสิทธิภาพและมีประโยชน์มาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการกำกับตนเองเป็นกระบวนการหนึ่งที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญ

ในการพัฒนาคนให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ และทำงานต่างๆ ได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ สามารถกำกับพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการได้ จึงประยุกต์การกำกับตนเองไปในวิธีสอน และเพื่อศึกษาผลของวิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการกำกับตนเองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันว่าแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการขึ้นเพื่อพัฒนาวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เข้าไปในแนวทางที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการกำกับตนเอง และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกันหรือไม่
2. นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกันหรือไม่
3. วิธีสอนมีอิทธิพลร่วมกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการกำกับตนเอง และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน
3. วิธีสอนมีอิทธิพลร่วมกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญและประโยชน์ในด้านต่อไปนี้

1. ด้านความรู้

1.1 ทำให้ทราบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการกำกับตนเอง และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกันหรือไม่

1.2 ทำให้ทราบว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกันหรือไม่

1.3 ทำให้ทราบว่าวิธีสอนมีอิทธิพลร่วมกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือไม่

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องนำวิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการกำกับตนเองไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2.2 เป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพประชากรได้พัฒนาวิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการกำกับตนเองเพื่อใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป

2.3 เป็นแนวทางสำหรับนักเรียนในการนำวิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการกำกับตนเองไปปฏิบัติใช้และทราบถึงกระบวนการกำกับตนเองพร้อมทั้งนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตในสังคม

2.4 เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจใช้เป็นแหล่งความรู้ในการค้นคว้าเพิ่มเติม และใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ มี 2 ตัวแปร ได้แก่

2.1.1 วิธีสอน แปรค่าเป็น 2 ระดับ คือ

2.1.1.1 วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการกำกับตนเอง

2.1.1.2 วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

2.1.2 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แปรค่าเป็น 2 ระดับ คือ

2.1.2.1 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2.1.2.2 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เนื้อหาในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พาเที่ยวหัวถิ่นฐาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการกำกับตนเอง หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูจัดแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ กลุ่มละ 5 คน โดยสมาชิกในกลุ่มมีลักษณะความสามารถกันทั้งสูง ปานกลาง ต่ำ ในอัตราส่วน 1 : 3 : 1 โดยสมาชิกจะมีการแบ่งงานกันทำ ช่วยเหลือกัน ร่วมกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งมีขั้นตอนของการสอน คือ ขัน นำเข้าสู่บทเรียนและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ขันนำเสนอบทเรียน ขันทำงานกลุ่ม ขันสรุป ขันวัดและประเมินผล ขันสร้างความประทับใจ ซึ่งจะสอดแทรกกระบวนการกำกับตนเองเข้าไปร่วมด้วยในขั้นตอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้าย โดยขั้นตอนแรกจะให้นักเรียนตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเอง ประเมินพฤติกรรมของตนเองและแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองทางบวก

2. วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูจัดแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ กลุ่มละ 5 คน โดยสมาชิกในกลุ่มมีลักษณะความสามารถกันทั้งสูง ปานกลาง ต่ำ ในอัตราส่วน 1 : 3 : 1 โดยสมาชิกจะมีการแบ่งงานกันทำ ช่วยเหลือกัน ร่วมกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งมี

ขั้นตอนของการสอน คือ ขั้่นนำเข้าสู่บทเรียนและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้่นนำเสนอบทเรียน ขั้่นทำงานกลุ่ม ขั้่นสรุป ขั้่นวัดและประเมินผล ขั้่นสร้างความประทับใจ

3. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชวูช อำเภอมือง จังหวัดสงขลา

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ ซึ่งจะเป็นคะแนนความถูกต้องที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาในสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พาเที่ยวทั่วถิ่นฐาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการเรียนวิชาสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนำคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 ระดับ คือ

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 เป็นนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 เป็นนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ